

Några boktips med anledning av Israel-Palestina jubileet 1948-2008

Mats Myrstener

Rosemary Sayigh: The Palestinians : from peasants to revolutionaries. With a new foreword by Noam Chomsky. London : Zed books, 2007.

Författarinnan är socialantropolog och har bott i Beirut en längre tid för att studera krigets inverkan på de palestinska flyktingarna där. Denna bok kom ursprungligen 1979. 1994 gav Zed books ut av samma författare Too many enemies. The Palestinian experience in Lebanon.

Boken bygger främst på intervjuer hon gjort med palestinier i flyktinglägren, som funnits i Libanon ända sedan fördrivningen ur Israel ("Nakba") 1948.

Inside Lebanon : journey to a shattered land. Edited by Assaf Kfoury. With Noam and Carol Chomsky. New York : Monthly review press, 2007

Paret Chomsky besökte Libanon i maj 2006, två månader innan Israel startade nya beskjutningar av södra Libanon. De besökte flyktingläger och israeliska fångelser och tortyrcentra. De diskuterar med politiker från alla läger. Boken är illustrerad.

Pernilla Ahlsén: En fattig familjs hem tar bara fem minuteratt riva : livet i skuggan av konflikten. Norstedt, 2006

Boken består av reportage Ahlsén gjorde i Israel och Palestina, med intervjuer med både israeler och palestinier. Titeln talar för övrigt för sig själv.

Richard Jändel: Kibbutzen : från utopi till verklighet. Sekel, 2008

Författaren och journalisten Richard Jändel har tidigare bl.a. intervjuat svenskarna som deltog i spanska inbördeskriget. Han har själv bott på kibbutz, och skildrar i boken dessa socialistiska pionjirläger, som även var den israeliska arbetarrörelsens "spjutspetsar". Jändel skildrar kibbutzen som ett försök att praktisera äkta kommunism i småskaligt format fullt ut. Han jämför den med de första kristna gruppernas sammanslutningar, eller de anarkistiska spanska kollektivjordbruken. Här praktiserades verkligen devisen "av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov". Kibbutzrörelsen var inte heller samhällsfrånvänd, som många kristna och försocialistiska grupper, utan en viktig del i Israels ekonomiska liv. Till antalet var "kibbutznikarna" förhållandevis få, men ideologiskt spelade de en stor roll. I det första israeliska parlamentet 1948 utgjorde de tjugoprocent av ledamöterna. Den socialistiske historikern Howard Fast menar att i en tid av "hämningslös konsumtion och girighet", är kibbutzens exempel av största betydelse. Idag är dess existens hotad i konfliktens Israel, både av politiska skäl men också på grund av den nyliberala ekonomins strupgrepp.

Ilan Pappé: Den etniska rensningen av Palestina. Karneval, 2007. 303 s.

1947 avgjordes Palestinas framtid i FN. På hösten föreslog FN:s generalförsamling Palestinas delning i en judisk och en arabisk stat med Jerusalem under FN:s styre. Judarna, som utgjorde ca 1/3 av befolkningen och ägde mindre än 10 % av marken, tilldelades 55 % inkl. Negevöknen. Judarna accepterade, trots att målet och drömmen för de flesta sionister var hela det historiska Palestina (inklusive landet öster om Jordan). Araberna sade nej. Israel utropade sig självständigt och FN antog delningsplanen utan att någon folkomröstning gjorts.

Strax efter det brittiska tillbakadragandet 1948 utbröt det

första arab-israeliska kriget. Enligt förf. Ilan Pappé, israelisk historiker vid Haifas universitet, var kriget noga förberett av israelisk militär, som med amerikansk hjälp och västtyska pengar (och sovjetiska vapen) mönstrade en stor armé på 80.000 man, dubbelt så stor som den samlade arabiska motståndarmén. Under kriget genomfördes en etnisk rensning av arabiskdominerade områden i Israel/Palestina. 750.000 palestinier fördrevs, civila dödades och byar förstördes. I spetsen gick ofta två israeliska terrorgrupper- Irgun (Etzel) och Sternligan, den senare mest berömd för mordet på greve Folke Bernadotte.

I boken skildras den planmässiga etniska rensningen av arabisk befolkning som lade grunden till staten Israel. Massfördrivning var en central del av "Plan Dalet", och boken bygger på material tidigare opublicerat från israeliska arkiv.

Vi skulle få leva här : om muren i Palestina. Redaktörer: Ursula Berge, Fredrik Johansson, Andreas Malm, Jesper Weitz. Agora, 2005

Birgitta Albons, Donald Boström: Muren Leopard förlag, 2005

Här skildras muren mellan Palestinas västbank och Israel i bilder, svartvita i Albons och Boströms bok, i färg med en rad intervjuer i Agoras bok. Västvärldens tystnad kommenteras, det palestinska motståndet visas, paralleller till muren i Berlin dras. Också livet i den lilla Gazaenklaven skildras i Agoras bok, och det komplicerade lapptäcke av israeliska bosättningar och palestinska självständiga områden på västbanken och i Jerusalem. En förteckning med webadresser och organisationer engagerade i konflikten i Palestina ges också.

